dierencoalitie

Samenwerkende
Dierenwelzijnsorganisaties
Nederland

Jaarverslag 2025

26 juni 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Organisatie 4
   2.1. Bestuur 4
   2.2. Team 4
   2.3. Leden 4
3. Activiteiten en resultaten 5
   3.1. Dieren in het wild 5
   3.2. Dierwaardige veehouderij 5
   3.3. Huisdieren 6
   3.4. Vissenwelzijn 7
   3.5. Eiwittransitie 7
   3.6. Gemeente Plant Vooruit 8
   3.7. Tweede Kamerverkiezingen 8
   3.8. Gemeenteraadsverkiezingen 9
4. Financiën 10
5. Dankwoord 10

1. Inleiding

In een tijd waarin dierenwelzijn, natuur en de voedseltransitie steeds vaker onderwerp zijn van maatschappelijk debat, zette de Dierencoalitie zich ook in 2025 in om dieren een krachtige stem te geven in Den Haag en daarbuiten. We brachten kennis, organisaties en maatschappelijke signalen samen en werkten aan concrete voorstellen voor beter dierenwelzijnsbeleid op het gebied van de dierwaardige veehouderij, het beperken van de jacht, vissenwelzijn, het tegengaan van het fokken van huisdieren op schadelijke uiterlijke kenmerken en het verminderen van het aantal dieren in de industriële veehouderij door inzet op de eiwittransitie.

2025 was ook een jaar van onverwachte politieke wendingen, waar wij snel op wisten te reageren. In de eerste helft van het jaar bepaalde het kabinet-Schoof nog het politieke speelveld. De dynamiek veranderde ingrijpend door de val van dit kabinet op 3 juni. Daarmee verschoof ook onze focus. Plotseling stonden verkiezingen, verkiezingsprogramma's en de contouren van een nieuw regeerakkoord centraal. Dat vroeg om flexibiliteit, snelheid en intensieve samenwerking binnen onze coalitie en met partners daarbuiten.

Een bijzonder hoogtepunt was het landelijke verkiezingsdebat over dierenwelzijn dat wij op 17 oktober organiseerden in samenwerking met Dierenbescherming. In een periode waarin politieke keuzes opnieuw werden gemaakt, bood dit debat ruimte voor inhoudelijke verdieping, dialoog en zichtbaarheid van dierenwelzijn als maatschappelijk en politiek thema. Het liet zien hoe groot de betrokkenheid is van zowel maatschappelijke organisaties als experts bij de positie van dieren in onze samenleving.

Tegelijkertijd bleef de Dierencoalitie werken aan de vele dossiers die het hele jaar door aandacht vroegen. Juist in een periode van politieke onzekerheid bleek opnieuw hoe belangrijk een sterke samenwerking tussen maatschappelijke organisaties is.

Wij willen daarom iedereen bedanken die ons werk in 2025 mogelijk heeft gemaakt. Onze dank gaat uit naar onze donateurs, ledenorganisaties, samenwerkingspartners en vermogensfondsen voor hun vertrouwen, betrokkenheid en steun. Dankzij jullie konden wij ook dit jaar blijven werken aan een samenleving waarin dierenwelzijn vanzelfsprekend onderdeel is van beleid, politiek en maatschappelijke keuzes.

Vriendelijke groet,

Team Stichting Ondersteuning Dierencoalitie en de aangesloten organisaties

2. Organisatie

2.1. Bestuur

Het bestuur van Stichting Ondersteuning Dierencoalitie bestond in 2025 uit **Dirk-Jan Verdonk**, algemeen directeur van World Animal Protection Nederland; **Sandra Schoenmakers**, directeur van Bont voor Dieren; en **Maite van Gerwen**, directeur van CAS International (Comité Anti Stierenvechten).

Dirk-Jan Verdonk
Voorzitter

Sandra Schoenmakers
Penningmeester

Maite van Gerwen
Secretaris

2.2. Team

De stichting werd in 2025 aangestuurd door **Sandra Beuving** en er waren er twee public affairs medewerkers in dienst: **Nick Ottens** en **Ruben van den Bulck**.

Sandra Beuving
Directeur

Nick Ottens

Ruben van den Bulck

2.3. Leden

Het team ondersteunt de Dierencoalitie door het uitvoeren van werkzaamheden voor de coalitie, werkgroepen binnen de coalitie en organisaties die niet zelfstandig lobby voeren.

In 2025 bestond de Dierencoalitie uit 15 organisaties: Stichting AAP, Bont voor Dieren, CAS International, Compassion in World Farming Nederland, Dier&Recht, Eyes on Animals, IFAW, de Koningin Sophia-Vereeniging tot Bescherming van Dieren, NFDO, Sea First, Varkens in Nood, VIER VOETERS, de Vissenbescherming, Wakker Dier en World Animal Protection. De Faunabescherming is sinds 2025 geen lid meer.

3. Activiteiten en resultaten

De samenstelling en inzet van het kabinet-Schoof beloofde in 2025 weinig goeds voor dierenwelzijn. Toch wisten wij voor thema's en voorstellen politiek draagvlak te vinden. Partijen die enkele jaren geleden nog dieronvriendelijke maatregelen indienden of steunden, legden nu een luisterend oor naar de inbreng en vragen van de Dierencoalitie en onze organisaties. Andere fracties bleven betrouwbare bondgenoten van dieren, waardoor we op een aantal dossiers op meerderheden in de Tweede Kamer konden rekenen. Dat was ook nodig, om tegenwicht te bieden aan dieronvriendelijk beleid vanuit het kabinet.

Ook in het maatschappelijk veld wordt de Dierencoalitie steeds vaker als relevante partner erkend. Of het nu ging over kortsnuitige honden, de eiwittransitie, veehouderij of jacht; in 2025 werden de samenwerkingsverbanden uitgebreider en invloedrijker. Mede hierdoor kwam de Dierencoalitie ook meermaals in de media en was onze invloed op een aantal thema's zichtbaar tot in de regering.

3.1. Dieren in het wild

In 2025 was onze lobby voor dieren in het wild gericht op de herziening van het jachtstelsel en de wolf. Gegeven de politieke context, die voor dieren in het wild meer risico's dan kansen bood, zetten we onze beperkte capaciteit voornamelijk in om reactief invloed uit te oefenen, oftewel het tegenhouden van jachtbeleid. Dit gold voor zowel de herziening van het jachtstelsel als de wolf in het bijzonder.

Onder de BBB-minister en -staatssecretaris werd op het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) beleid ontwikkeld om jagers zoveel mogelijk de gelegenheid geven om te jagen. Het kabinet zette in op uitbreiding van het aantal soorten waarop bejaagd mag worden (de wildlijst) en op het zoveel mogelijk wegnemen van administratieve of regelgevende drempels waardoor procedures zorgvuldig werden gevolgd, maar het volgens bewindslieden en lagere overheden te lang duurde voordat jacht mogelijk was.

We hebben herziening van het jachtstelsel kunnen vertragen en – in ieder geval in 2025 – kunnen tegenhouden door een aangenomen motie die om een evaluatie van het huidige jachtstelsel vroeg. Op deze evaluatie hebben we via een coalitie van dierenwelzijns- en natuurorganisaties invloed kunnen uitoefenen. Ook hebben we dieronvriendelijke ontwikkelingen ten aanzien van de wolf kunnen vertragen. Het wolvendossier heeft een groot Europees component, wat dieronvriendelijk beleid richting de wolf aanjaagt en de Nederlandse context compliceert.

Met de afdeling Natuur van het ministerie wordt de relatie steeds beter. De door ons geïnitieerde kwartaaloverleggen dragen hieraan bij.

3.2. Dierwaardige veehouderij

In het eerste Tweede Kamerdebat over landbouw van het jaar, stelde D66 subsidies voor luchtwassers en 'emissiearme' stalvloeren ter discussie. Dure techniek om uitstoot te reduceren, maar ze brengen een dierwaardige veehouderij niet dichterbij. Terwijl de Tweede Kamer een jaar eerder, met een amendement van D66 en VVD op de Wet dieren, de transitie naar een dierwaardige veehouderij in uiterlijk 2040 in gang had gezet.

Wij voerden onze lobby voor die systeemverandering vanuit twee invalshoeken. In de eerste plaats gedegen uitvoering van het amendement van D66 en VVD. Daarin had de minister de opdracht gekregen om aan de hand van de zes leidende principes voor dierwaardigheid van de Raad voor Dierenaangelegenheden lagere regelgeving voor houderijsystemen en de omgang met dieren in de veehouderij aan te passen. In de tweede plaats het belang om dierwaardigheid integraal in de

landbouwtransitie mee te nemen, en de kansen die dit oplevert, maar ook de risico's en nadelen van een eenzijdige focus op emissiereductie.

In beide vonden we de minister tegen ons. Haar inzet – zoals ook bleek uit de ontwerp-Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) die in de zomer van 2025 ter internetconsultatie werd voorgelegd – was om de systeemverandering naar een dierwaardige veehouderij af te slanken tot een aantal incrementele verbeteringen voor het dierenwelzijn. Ook bleek uit bijvoorbeeld het subsidiebeleid een prioritering van emissiereductie op korte termijn ook al vergrootte het kabinet daarmee de opgave om in 2040 tot een dierwaardige veehouderij te komen.

In de lobby voor een integrale landbouwtransitie konden we richting stikstof- en mestdebatten in de Tweede Kamer vaak samen met Caring Farmers en de Dierenbescherming optrekken. Twee jaar eerder hadden zij samen met drie natuurorganisaties al 'win-win-winoplossingen' voor dierenwelzijn en milieu op papier gezet. Hier maakten wij ook in 2025 gebruik van. Samen met Caring Farmers en Greenpeace publiceerden we er een opinie over in het *AD.* Meerdere fracties in de Tweede Kamer benadrukten in de loop van het jaar het belang van zo'n integrale landbouwtransitie. Er werden ook schriftelijke Kamervragen over gesteld en moties over ingediend.

De Dierencoalitie en aangesloten organisaties leverden uitvoerige inbreng in de internetconsultatie over de ontwerp-AMvB, waarin we verwezen naar de wetenschappelijke literatuur maar ook putten uit onze eigen ervaringen en inzichten. Het extraparlementaire kabinet bood kansen om ook bij coalitiepartijen invloed uit te oefenen. Zo steunden onder meer NSC en PVV een motie van de VVD om de ontwerp-AMvB wetenschappelijk te laten toetsen. Een tweede motie van de VVD, die de regering vroeg om een plan van aanpak voor de invulling van 'open normen', werd met nog grotere meerderheid aangenomen.

Dat de ontwerp-AMvB meer open normen zou toevoegen, was één van de kritiekpunten die wij inbrachten. Bij fracties in de Tweede Kamer, maar ook met een opinie in *Het Parool* waarin we verwezen naar onderzoek van Bureau Risicobeoordeling & onderzoek (BuRO) van de NVWA. Ook zij adviseerden nadrukkelijk tegen open normen voor dierenwelzijn.

Na de (eerste) val van het kabinet-Schoof partijen stuurden we, samen met de Dierenbescherming, fracties een brief met ons advies en verzoek om lopende zaken in faunabeheer, de veehouderij en visserij over de verkiezingen heen te tillen, oftewel controversieel te verklaren. Een meerderheid van SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, Denk, NSC en PVV stemde voor het controversieel verklaren van de dierwaardige veehouderij, waarmee ook de ontwerp-AMvB op de lange baan werd geschoven. Voor het controversieel verklaren van faunabeheer en visserij was geen meerderheid.

Buiten de politiek namen we in 2025 deel aan bijeenkomsten van onder meer de Raad voor Dierenaangelegenheden over het waarnemen en meten van positief welzijn bij dieren; van het Groenboerenplan; en van Wageningen University & Research over dierwaardig stalontwerp.

3.3. Huisdieren

Een prioriteit bij de huisdieren was in 2025 een houd- en handelsverbod voor kortsnuitige honden. Ook hier wisten we ons gesteund door een ruime meerderheid van de Tweede Kamer. Tegenstanders van een verbod zaaiden twijfel door te wijzen op technologische 'oplossingen'. Ook op het ministerie, waar vragen over de afbakening en uitvoerbaarheid van een verbod al tot vertraging hadden geleid. Dit leverde een versnipperd en complex speelveld op, zowel maatschappelijk als politiek-bestuurlijk.

Een werkbezoek voor de VVD aan het Hondencentrum in Den Ham, georganiseerd door Dier&Recht en de Hondenbescherming, bood een goede kans om onze argumenten te delen op dit maar ook andere dossiers, zoals bijtincidenten en de stijgende kosten van diergeneeskundige zorg. Het werkbezoek en onze consistente lobby richting partijen in de Tweede Kamer leverde in 2025 meerdere aangenomen moties op. Waarmee de politieke steun voor, en druk op, een houd- en handelsverbod, ook voor huisdieren met andere schadelijke uiterlijke kenmerken, overeind bleef.

In september nam de Sophia-Vereeniging deel aan een rondetafelgesprek in de Tweede Kamer over de kosten van de dierenarts. Na een debat één week later werden in de Tweede Kamer meerdere moties aangenomen om onder meer de tarieven van diergeneeskundige (spoed)zorg te reguleren en eventueel te maximeren, monopolies van dierenartspraktijken tegen te gaan, en erfelijke ziektes en aandoening bij huisdieren te voorkomen.

3.4. Vissenwelzijn

Na de val van het kabinet-Schoof op 3 juni stelde de Tweede Kamer het Visserij-debat van 5 juni uit. Dit debat, waar ook de kabinetsreactie op ons rapport *Naar een dierwaardige visserij en aquacultuur* voor was geagendeerd, zou pas in 2026 weer terugkomen.

De Tweede Kameragenda bood verder weinig kansen om vissenwelzijn politiek relevant te maken. Richting het jaarlijkse debat over de LVVN-begroting deelden wij aandachtspunten en vragen over het verbod op het levend koken van krabben en kreeften waar de Tweede Kamer in 2024 bijna unaniem om had gevraagd met een motie van PvdD en PVV. Richting één van de debatten over de Europese Landbouw- en Visserijraad brachten we de tevens in 2024 – unaniem – aangenomen motie van PvdD en NSC onder de aandacht, waarin het kabinet werd opgeroepen om zich in te spannen voor een Europees verbod op de import van garnalen uit kwekerijen waar de ogen van moederdieren worden afgeknipt.

3.5. Eiwittransitie

In het kader van de eiwit- en voedseltransitie voerde de Dierencoalitie in 2025 (kennismakings)gesprekken met ambtenaren, beleids- en persoonlijk medewerkers van Tweede Kamerfracties, public affairs medewerkers van supermarkten, The Vegetarian Butcher Collective en VNO-NCW, en met het Voedingscentrum. Ook woonden we de opening van Farmless en het congres Plant FWD in Amsterdam bij, een Foodlog Café over de toekomst van vlees en het congres Jongeren in de (toekomstige) eetomgeving van het Voedingscentrum in Ede, en een diner met Britse en Nederlandse beleidsmakers en NGOs over kweekvlees georganiseerd door Cellulaire Agricultuur Nederland en de Jeremy Coller Foundation. Naast kennisuitwisseling leverden deze contacten in 2025 ook samenwerking richting de politiek en ministeries op.

Samen met de Transitiecoalitie Voedsel lobbyden voor een gelijker speelveld voor alternatieve en plantaardige ten opzichte van dierlijke eiwitten. Hier nam de Tweede Kamer in 2025 een motie over aan. Met de TAPP Coalitie en Stichting Questionmark stemden we suggesties af voor vragen die fracties het kabinet konden stellen over het RIVM-rapport '[Kiezen voor een gezonde toekomst – Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024]'. De antwoorden werden betrokken bij een debat over Leefstijlpreventie op 24 april.

Het Deense parlement [initieerde] in 2025 een '*green card*' initiatief om de Europese Commissie op te roepen tot een EU-actieplan voor plantaardig voedsel. Op 24 september zou de LVVN-commissie beslissen of de Tweede Kamer bij dit initiatief wilde aansluiten. De parlementen van Estland en Portugal waren reeds aangehaakt. Wij wezen een aantal fracties op het belang en vroegen hun steun. In de procedurevergadering stemde alleen BBB tegen.

3.6. Gemeente Plant Vooruit

Wat begon als een politieke campagne voor de eiwittransitie in de voedselomgeving, groeide in 2025 uit tot een merk en begrip. Gemeente Plant Vooruit won brede bekendheid onder wethouders, beleidsmakers en gezaghebbende instituten zoals het RIVM, Voedingscentrum, GGZ, JOGG en het World Research Institute evenals consultants zoals Greendish en Schuttelaar & Partners.

In twee jaar tijd zetten we 51 gemeenten op de kaart die inzet voerden op de eiwittransitie en een meer plantaardige/minder dierlijke voedselomgeving. Sommigen waren hier al mee bezig en hadden flinke stappen gezet, met name de gemeenten in de City Deal 'Gezonde en duurzame voedselomgeving'. Andere gemeenten stonden aan het begin van het traject en liepen tegen knelpunten aan, zoals kennishiaten, data of politieke gevoeligheden. Daarnaast was er een groep wethouders die we wisten te inspireren of aanjagen of soms voor het blok zetten door in hun gemeenteraad met succes te lobbyen voor een motie.

Samen met Greendish organiseerden we op 27 juni het tweede Gemeente Plant Vooruit congres in Utrecht met deze keer als thema's politiek draagvlak en de koppelkansen van de eiwittransitie met het landelijke beleidsdoel van een gezonde generatie in 2040. Op het congres werd de Eiwethouder-verkiezing van 2025 aangekondigd. Inwoners en organisaties nomineerden in de tweede helft van het jaar elf wethouders. In de maand december kon iedereen op gemeenteplantvooruit.nl stemmen voor hun favoriet. Dat deden zo'n 950 mensen. Een vakjury koos in januari 2026 de winnaar uit de vier finalisten die de meeste stemmen kregen.

3.7. Tweede Kamerverkiezingen

Na het ontslag van het kabinet-Schoof op 3 juni schreven en verstuurden we samen met de Dierenbescherming binnen drie weken een inbreng voor de verkiezingsprogramma's van politieke partijen. We deden aanbevelingen voor dierwaardigheid in de veehouderij, visserij en aquacultuur, kortere diertransporten, positieflijsten voor alle diersoorten, betaalbare dierenzorg, structurele financiering voor dierenopvang en een einde aan de hobbyjacht. In de programma's van partijen links, midden en rechts lazen we veel over dieren terug.

Ook maakten we samen met de Dierenbescherming een Dierenkieswijzer. Aan de hand van 11 stellingen vergeleken we de standpunten van 10 politieke partijen met de meningen van hun kiezers zoals voor ons gepeild door Kieskompas. De Dierenkieswijzer werd 24.000 keer bezocht.

En we organiseerden het Dierendebat. Onder leiding van BNR-presentatrice Liesbeth Staats debatteerden kandidaat-Kamerleden van D66, GroenLinks-PvdA, Partij voor de Dieren, SP, Volt en VVD in Nieuwspoort over vijf stellingen: dieren in de Grondwet, een houd- en handelsverbod voor dieren met schadelijke kenmerken, de hobbyjacht, dierwaardige veehouderij en welzijnswetgeving voor vissen en andere waterdieren. Niet alleen het publiek in de zaal, maar ook geïnteresseerden thuis konden het debat live of achteraf (mee)kijken op de website van Nieuwspoort.

Na de verkiezingen schreven we twee brieven aan de informateur met aanbevelingen voor het regeerakkoord: één samen met de Dierenbescherming over dierenwelzijn, de tweede samen met Biotechnology Fermentation Factory, Cultivate at Scale, de Dierenbescherming, Foodvalley, HollandBio, Cellulaire Agricultuur Nederland, Kind Earth.Tech, RespectFarms, Mosa Meat, Protein Port, The Protein Brewery, New Harvest, Revyve, Planet-B.io, Vivici, Upstream Foods en WePlanet over alternatieve eiwitten en biotechnologie. Het regeerakkoord noemde biotechnologie als één van de vier domeinen voor het industriebeleid van het nieuwe kabinet, en nadrukkelijk kweekvlees en innovatieve fermentatie als voedselproductie van de toekomst. Dierwaardige veehouderij en duurzame aquacultuur en visserij kregen ieder één paragraaf.

3.8. Gemeenteraadsverkiezingen

In de zomer en het najaar van 2025 schreven de lokale afdelingen en netwerken van politieke partijen hun programma's voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026. Wij verstuurden een inbreng vanuit de Dierencoalitie met aanbevelingen voor opvang en nood, handhaving en beleid voor gezelschapsdieren, veehouderij, dieren in het wild en dierlijk 'vermaak'. En een inbreng vanuit Gemeente Plant Vooruit met aanbevelingen voor duurzaam en gezond voedselbeleid. Van de inbreng van de Dierencoalitie maakten we vijf versies, toegespitst op (groepen van) politieke partijen; van de inbreng van Gemeente Plant Vooruit drie versies. Beide werden naar circa 1.000 besturen van lokale partijen verstuurd.

4. Financiën

Transparantie en verantwoording zijn voor ons essentieel als ANBI-stichting. Het financieel jaarverslag 2025 is separaat beschikbaar via onze website. Hierin vindt u het overzicht van baten en lasten, toelichtingen op het vermogen, en de bestedingen per doelstelling.

Het totale resultaat bedraagt 17.161 euro. Daarvan is 7.758 euro toe te schrijven aan de Dierencoalitie (contributie en donaties minus personeelskosten en themabijeenkomst) en 9.403 euro aan de bijdrage van het vermogensfonds. Deze bijdrage wordt volledig gebruikt voor het project Gemeente Plant Vooruit/groene eiwittransitie. De respectievelijke resultaatbedragen worden in 2026 benut voor de doelstellingen Dierencoalitie respectievelijk project.

5. Dankwoord

Wij danken onze leden, donateurs, fondsen en samenwerkingspartners voor het vertrouwen en de betrokkenheid. Ook in 2026 blijven we ons inzetten voor een diervriendelijk Nederland – met kennis, met overtuiging en met elkaar.